

Tone Kalheim

Jørn Magdahl

Robert Ibsen Voith

Marit Karlsnes

Merete Nielsen

Felleslista Rødt/SV

Færder 2023-27

**felles
lista**

www.facebook.com/felleslistafaerder
www.instagram.com/felleslista

Foto: Ellen Bering

Innholdsfortegnelse

<u>ALLEMANNSRETTE</u> OG VERNET AV STRANDSONEN	1
<u>ALARM OSLOFJORDEN!</u>	2
<u>NEI TIL MONSTERTURBINER I OG VED OSLOFJORDEN!</u>	3
<u>BEVAR GRØNNE FÆRDER!</u>	4
<u>Arealnøytralitet.</u>	4
<u>Skogen: Artsmangfold og meldeplikt</u>	4
<u>Matproduksjon og jordvern.</u>	4
<u>Det borgerlige angrepet på kommuneplanarbeidet.</u>	5
<u>NOEN ANDRE VIKTIGE AREALSPØRSMÅL.</u>	5
<u>Håøya og Mågerø for alle.</u>	5
<u>Næringsområdet - Kaldnes Vest</u>	6
<u>BOPLIKT</u>	6
<u>EN KOMMUNE SOM ENDELIG TAR KLIMAET PÅ ALVOR!</u>	6
<u>Klimamålet og andre bærekraftsmål</u>	7
<u>FASTLANDSFORBINDELSEN: RAMBERG-SMØRBERG ER EN DÅRLIG LØSNING.</u>	8
<u>“Tjøme-pakka”</u>	8
<u>GODE OPPVEKSTVILKÅR FOR ALLE!</u>	8
<u>HELSE- OG ELDREOMSORG.</u>	10
<u>Rekruttere og beholde nødvendig helsepersonell</u>	10
<u>Aktive og engasjerte eldre</u>	10
<u>Omsorgsstigen</u>	10
<u>Hovedutfordring: Demensomsorgen</u>	11
<u>Skrøpelige eldre</u>	11
<u>Bedre rehabiliteringsprogram</u>	11
<u>En nøkkel til god eldreomsorg: Ansatte som tør snakke</u>	11
<u>Forebygging er den viktigste delen av helsepolitikken</u>	12
<u>SKATTEPENGENE VÅRE SKAL GÅ TIL GODE TJENESTER – IKKE TIL PROFITT!</u>	12
<u>KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER OG OPPDRAGSGIVER.</u>	13
<u>SOSIALPOLITIKK MOT FORSKJELLS-FÆRDER</u>	15
<u>EN ANNEN BOLIGPOLITIKK.</u>	15
<u>En tredje boligsektor – utenfor det kommersielle boligmarkedet</u>	16
<u>Kommunale utleieboliger og boligsosial plan</u>	16
<u>KULTUR OG IDRETT.</u>	16
<u>Nøtterøy kulturhus</u>	17
<u>Tønsberg og Færder bibliotek</u>	17
<u>Kulturarv</u>	17
<u>Investeringer</u>	18
<u>FÆRDER I VERDEN</u>	18
<u>EN AKTIV POLITIKK OVERFOR DE SENTRALE MYNDIGHETENE.</u>	18
<u>Ikke tida for å innføre eiendomsskatt</u>	19
<u>Listekandidater for valget 2023</u>	20

FELLESLISTA RØDT/SV – LOKALPROGRAM FOR FÆRDER 2023-2027

Felleslista bekjemper økende sosiale forskjeller og verner naturen. Vi vil bidra til folkelig engasjement for miljø og rettferdighet, for at Færder skal være et godt sted for alle å vokse opp – og et trygt sted å bli gammel.

I dette programmet tar vi først for oss ulike sider av kampen om areal og miljø, og deretter politikken vår for oppvekst, velferd, bolig og kultur. Her viser vi at kampen for sosial rettferdighet blir enda viktigere i ei tid med høye strømpriser, dyrtid og økende forskjeller.

ALLEMANNSRETTE OG VERNET AV STRANDSONEN

For folk flest er tilgangen til strender, sjø og skjærgård noe av det beste ved å bo i øykommunen Færder. Ferdelsretten, naturmangfoldet og byggeforbudet i 100- metersbeltet, er lovhjemlet. Likevel er stadig mer av strandsonen blitt overtatt og privatisert av velbemidlede. Dette skjer gjennom oppkjøp av strandeierdommer til flere titalls millioner kroner, men også gjennom at pengemakt brukes til å hyre inn advokathjelp for å få gjennom dispensasjonssøknader, eller for å forhindre at ulovligheter må fjernes. Den såkalte «Tjøme-saken» viser hvor ille det kan gå hvis ansatte i administrasjonen opptrer illojalt og korrump, og ansvarlige politikere «sover i timen». Oppryddingen etterpå som fortsatt pågår, viser betydningen av en faglig oppdatert administrasjon – og av at noen politikere står på prinsippene, og ikke lar seg presse. Enda en gang har vi i denne saken sett at det er helt avgjørende med varslere som følger med – og tør å si ifra om ulovlighetene.

Felleslista motarbeider høyrekreftene i Færder når disse vil «myke opp» lovverket, slik at det skal bli lettere å få dispensasjon for bygging i strandsonen, og lokalt samtidig forsøker å presse det politiske skjønnnet lengre enn det lovverket tillater. Slik tar behandlingen av mange byggesaker mye lenger tid enn nødvendig. En av de viktigste gevinstene av at de blå er i mindretall kommunestyreperioden 2019-23, er det vellykkede prosjektet med å «rydde» vekk ulovligheter i strandsonen.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Praktisere likhet for loven i strandsonen. Sørg for at allemannsretten blir respektert. Fortsette den systematiske gjennomgangen av ulovlighets saker – ilagge overtredelsesgebyr, vurdere å rive og anmelde ved grove lovbrudd. Det skal ikke lønne seg å satse på «tilgivelse framfor tillatelse».
- Stoppe alle inngrep i strandsonen som ikke er til klar fordel for allmennheten eller naturmangfoldet, slik loven tilsier. Streng håndhevelse av byggeforbudet i 100-meterbeltet. Byggegrenser mot sjø for boliger og fritidsboliger må følge regionale retningslinjer – og ikke trekkes nærmere sjøen for slik å tillate flere utvidelser og nybygg i sjøkanten.

- Gå imot stadige forsøk på å privatisere bruken av fellesarealene i sjø, med «husbåter», undervannshytter og «bryggebyer».
- Ikke vedta kommune- eller reguleringsplaner som vil svekke allemannsretten og naturmangfoldet i strandsonen.
- Arbeide for at det blir etablert et stort statlig fond som gjør det mulig for kommunene å kjøpe opp langt flere strandeieendommer til fordel for allmennheten. Støtte ønsket fra Oslofjorden friluftsråd om at det årlig skal settes av 300 millioner kroner til dette.
- Kreve at staten må sikre forvaltning til beste for allmennheten og for natur- og kulturvernet, ved salg av tidligere forsvarseiendommer, og ikke nødvendigvis selge til høystbydende.
- Fortsette prosjektet for fjerning av ulovlige stengsler i strandsonen område for område – til det er fullført.
- Fortsette å merke kyststier. Der hvor det ikke er mulig å få til frivillige avtaler med grunneiere om å merke sjønært, bør kommunen mye oftere bruke mulighet etter friluftslovens paragraf 35 til å merke likevel.

ALARM OSLOFJORDEN!

1, 7 millioner mennesker bor langs Oslofjorden, som er en av de mest artsrike i Norge. Det er avdekket at vannkvalitet og bunnforhold er svært mye dårligere enn tidligere antatt. Fjorden slammes ned – særlig ved avrenning fra jordbruket. Den lider av mangel på nitrogenrensing av kloakken i hele den ytre delen av fjorden. En rekke arter har fått beiteforholda sine ødelagt av langvarig bunntåling og mudring av bløtbunn. Tareskog og ålegrassenger forsvinner. Bestanden av kysttorsk er nesten utryddet. Marin forurensning og mikroplast er alvorlige problemer. Klimaendringene som gir varmere vann, forsterker mange av de andre miljøproblemene – og gir spredning av fremmede arter.

Felleslista har derfor en ambisjon om å være vaktbikkje for oppfølgingen av den statlige «Helhetlig tiltaksplan» for Oslofjorden, og alle tiltak som kan forberede tilstanden i fjorden.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Raskt etablere et anlegg for nitrogenrensing av kloakken. Bygging må være påbegynt seinest 2027. Det må gjøres et svært godt underbygd valg om Færder skal gå inn for at Tønsberg Renseanlegg skal bygge på Vallø, flytte til Slagentangen eller gå sammen med de andre Vestfoldkommunene om et felles anlegg.
- Akseptere at nitrogenrensing vil måtte bety økte gebyrbelastninger på egne innbyggere, men alle de ca. 110 kommunene med utslipp til Oslofjorden (mange av dem svært langt vekk) må også bidra – og vi reiser på nytt kravet om at staten må ta en betydelig del av regninga (som hos oss kan bli på en milliard kr.).

- Plante tilstrekkelige kantsoner langs bekkene og langs fjorden (helst 15 meter), for å minimalisere utslipp fra det lokale landbruket. Åpne lukkede bekker og arbeide for bruk av rensende kulturer, som vi har eksempler på i Færder. Jobbe for stans av all høstpløying.
- Støtte tråleforbud i Oslofjorden. Fortsatt forbud mot torskefiske. Forby fiske av brisling. Fisket etter brisling har i dag ytterst liten næringspolitisk betydning, men sterkt negativ virkning på livet i fjorden. Bygge videre på de positive erfaringer med hummerreservat, og vurdere fredningssoner for andre arter. Norske myndigheter må kontrollere bedre for å forhindre ulovlig dansk trålfiske i indre del av Skagerrak.
- Støtte forbud mot tømning av septik i sjø. Samarbeide med båtforeningene om å opprette tømmestasjoner for båter i alle offentlige båthavner.
- Støtte forbud mot mudring av verneverdig bløtbunn og i områder med ålegrass.
- Støtte kommunale ladestasjoner for el-båter.
- Gå imot etablering av anlegg for oppdrett av fisk i fjorden.

NEI TIL MONSTERTURBINER I OG VED OSLOFJORDEN!

Milliardærene i Norsk Havvind foreslo å anlegge et stort vindturbinanlegg 9 km sørvest for Færder og langs store deler av Vestfoldkysten – i det området i Norge hvor konsekvensene for fuglelivet blir verst mulig. Felleslista Rødt/SV fikk med seg flertallet i Færder kommunestyre på å gå imot dette Skaga-forslaget – og til tross for at fylkestinget etter en helt horribel saksbehandling ville gå videre med det – er det ikke med blant de prosjektene NVE anbefaler overfor regjeringa. Dette er en stor seier, men vi må passe på at forslaget ikke blir lansert på nytt. Nei til Skaga!

Havindanlegget Vidar med verdens høyeste vindmøller på 340 meter i et felt som vil dekke 201 kvadratkilometer, er planlagt i indre Skagerrak. Det er tenkt plassert rett over på svensk side av grensa, 35 km fra Færder. Dette er det nordligste av mange anlegg som er planlagt på strekningen til Skagen. I høringsrunden i regi av det norske Miljødirektoratet, kom det til uttrykk et bredt spekter av innvendinger og betenkeligheter mht. fugl, fisk, havpattedyr, plastforurensning, større risiko for oljeutslipp fra store skip, og påvirkning på havbunnen som vil påvirke Oslofjorden ytterligere negativt. Data fra Store Færder Ornitologiske Stasjon viser at konsekvensen for fuglelivet blir spesielt alvorlige. Det blei også stilt spørsmål ved lysforurensning og ved ulemper for rekreasjonsflåten. Prosjektet er drevet fram av det offentlig eide norske Zephyr, men Zephyr har solgt 85 % av det til det gigantiske svenske energiselskapet Vattenfall. Dette gjør det vanskeligere å påvirke prosjektet fra norsk side. Felleslista mener likevel at den lange planleggings- og utredningsperioden vil gjøre det mulig å styrke motstanden i Norge, og bygge allianser med kommuner og folk som er motstandere på svensk side.

I februar 2023 fikk Felleslista Rødt/SV med seg et stort flertall i kommunestyret på å fortsette motstanden mot Vidar. Vi kommer til å være en pådriver for at Færder kommune ikke bare «legger vedtaket i en skuff», men følger opp motstanden i praksis. Nei til Vidar!

BEVAR GRØNNE FÆRDER!

«Åser, skog og jorder speiler seg i sjø» heter det i Nøtterøysangen. Den sier med det mye om den kvaliteten vi må ta vare på i hele kommunen vår. Likevel øker presset. Da er det ikke bra at det politiske flertallet ønsker en sterkere utbyggingsvekst i Færder – istedenfor å legge om boligpolitikken (se eget avsnitt i dette programmet), slik at vi kan beholde en variert befolkningssammensetning uten å bygge ned enda mer verdifullt areal.

Felleslista har vært viktige i en rekke arealkamper mot nedbygging av jord, skog og strender, og har vært med å vinne mange av dem. Vi er rede når det igjen blir nødvendig!

Arealnøytralitet

Den største trusselen mot biologisk mangfold er tap av artenes levesteder på grunn av arealendringer. Felleslista mener slike endringer i størst mulig grad må kompenseres ved å tilbakeføre andre områder til natur. Et arealregnskap er et redskap for å få til dette. Derfor er det bra at Færder har utarbeidet et slikt gjennom kommuneplanarbeidet. Vi må fortsette å tilbakeføre områder som ligger som bolig i kommuneplanens arealdel til LNF, dersom de har ligget åtte år eller mer uten at bygging er påbegynt.

Skogen: Artsmangfold og meldeplikt

Det største artsmangfoldet «på land» fins i skogen, men med de driftsformene som dominerer blir dette svekket. Siden kommunen er en stor skogeier, er det mye å vinne på at den kommunale skogforvaltningen tar bedre hensyn til bevaring av skogsbiotopen, og gjenoppbygningen av denne. Eike-, bok- og lønneskogen må vernes, og tilretteleggingen for fugle-, insekt- og dyreliv må bli bedre. Derfor vil Felleslista også med grunnlag i skogloven paragraf 11, innføre meldeplikt til kommunen tre uker i forveien ved hogstplaner i private skoger. Videre ønsker vi at det skal stilles større krav til vedlikehold fra skogeiere, slik at stier og ferdselsveier blir bevart.

Felleslista vil at de sammenhengende skogområdene som er igjen i Færder blir beholdt – og at allemannsretten sikres her.

Matproduksjon og jordvern.

En verden med sult og underernæring. Lange klimafiendtlige transportveier. En mer usikker sikkerhetspolitisk situasjon. Dette er stikkord som viser at det er nødvendig å verne matjorda, og da ikke minst i Færder der vi har mye høyproduktiv jord. Bøndene i Færder står for 40 % av grønnsaksproduksjonen i jordbruksfylket Vestfold, og produksjonen av bær er også stor. Bønder med beitedyr driver viktig landskapsvern.

felleslista vil:

- Si nei til omdisponering av LNF (Landbruks-, natur- og friluftsområder) til bolig, næring og vei.

- At i de unntakstilfeller hvor dyrkbar jord må avgis til samfunnskritisk infrastruktur, bør ny jord av samme areal og kvalitet dyrkes opp et annet sted. Flytting av jordlaget kan være et alternativ, men er ingen fullgod løsning.
- At framtidige utbyggingsareal i kommuneplaner som ligger på dyrka og dyrkbar mark tilbakeføres til LNF.

Det borgerlige angrepet på kommuneplanarbeidet

På tampen av kommuneplanprosessen, har Senterpartiet gått sammen med Høyre, FrP og Venstre om et kraftig angrep på viktige sider ved planutkastet. De vil erstatte «skal» med «bør» i en rekke av de juridiske bindende bestemmelsene til kommuneplanen. Dette vil så klart svekke allmenne interesser, slik som ferdselsretten, byggeforbudet i strandsonen, trafikksikkerheten, barns rett til lekearealer. Alle forslag om krav til sykkelparkering ved offentlige tjenestebygg, og ved store boligkompleks eller arbeidsplasser har de strøket.

Det kan høres tilforlatelig ut når disse partiene sier de vil gjøre det lettere for folk å gjøre endringer på eiendommene sine, men blir forslaga deres vedtatt så vil dette føre til en mer komplisert og langvarig saksbehandling. Dette vil kunne øke køene – og gå ut over folk flest.

Felleslista er for at spredt boligbebyggelse i landbruks- natur- og friluftsområder (LNF) skal ligge som dette i kommunenes arealkart – og ikke som boligområder, slik det hittil har gjort på Tjøme. Det er et poeng at dette skal være likt i hele kommunen, og at det ikke skal være for lett å fradele tomter i grønne områder. Selv om terskelen heves til samme nivå som det som er vanlig ellers i landet, så blir det fortsatt mulig å få godkjent utbedringer eller utvidelse etter søknad.

NOEN ANDRE VIKTIGE AREALSPØRSMÅL

Håøya og Mågerø for alle

Det er svært bra at vi endelig fikk gjennomslag for at det skal utarbeides en reguleringsplan for **Håøya**, som nå er under behandling. Hensikten er å gi allmennheten best mulig tilgang, ivareta naturverdier og kulturminner. Adkomst må sikres slik at småbåter har flere steder å legge til og at fergeanløp kan få tilgang på hovedbrygga i nordøst. Vi vil blant annet påse at organisasjoner som Oslofjorden friluftsråd (OF) og Den norske turistforening (DNT) får fast avtale om etablering av besøkssted/hus for overnatting (i form av kystledhytte eller annet). De husa som skal brukes til fritidsboliger må ha begrenset uteareal.

Da Forsvarsbygg skulle avhende **Mågerø** blei 426 mål med Miljødirektoratets støtte, overdratt til Færder kommune som friluftsområder – med den klare forutsetning at hele strandsonen skal sikres for allmennheten. 91 mål med bygninger og omkringliggende eiendommer er solgt til private investorer uten noen forutgående planprosess, slik at plankrav nå må rettes mot disse. Her gjelder det å sikre størst mulig tilgang for allmennheten ved å fjerne unødvendig stengsler, sikre utsiktspunkter – og framkommelighet på vei- og stinettet inne på det gamle leirområdet.

Det må avklares hva som skal settes av til henholdsvis næring og bolig. Hvis det skal åpnes for fritidshus på noe av arealet bør dette begrenses mest mulig. Det må stilles rekkefølgekrav til å etablere gang- og sykkelveier langs Mågerøveien – i spleiselag med andre nye boligetablerere langs veien.

Næringsområdet - Kaldnes Vest

Færder har relativt få arealer regulert til næring. Det gjør det enda viktigere å kontrollere hva som skjer med det store Kaldnes Vest. Eierne ønsker en utvikling med flest mulig boliger – mens Felleslista vil beholde mest mulig til (kunnskapsbasert) næring. Blir det en boligdel må den omfatte studentboliger – og boliger for unge i etableringsfasen.

BOPLIKT

Det er ikke bra om enda mer av arealet i kommunen går til feriehus. Felleslista er for å beholde boplikten i tidligere Tjøme kommune, vil forsøke å tette smutthull som gjør det mulig å omgå den – og ha bedre kontroll på at den overholdes. Felleslista mener det ville være best med boplikt i sjønære områder også i tidligere Nøtterøy kommune. For å få til dette må det være aksept for det lokalt der det foreslås.

EN KOMMUNE SOM ENDELIG TAR KLIMAET PÅ ALVOR!

Siden starten har Felleslista prioritert den nødvendige klimakampen. Av og til har vi fått gjennom noen gode forslag, men motkreftene har vært sterke – ofte med «manglende ressurser» som begrunnelse. Derfor kom det til et gjennombrudd da flertallet i kommunestyret bestemte seg for å ansette en klimarådgiver. Nå har Færder en klima- og energiplan med ambisiøse mål, et handlingsprogram for klima, og årlige klimaregnskap som viser hvordan vi ligger an. Felleslista bejubler dette, men vi vet at det kan være langt fra intensjon til praksis, og at vi må passe på at ord blir til handling! Felleslista er for eksempel sterkt kritisk til at det (per mai -23) ikke er lagt fram noe klimabudsjett for den foreslåtte fastlandsforbindelsen under Teie-skogen, og fra Ramberg til Smørberg. Dette alternativet vil øke utslippene.

De overordnede måla for Færders klimaarbeid er: De direkte klimagassutslippene innenfor Færder kommunes grenser skal reduseres med minst 50 % innen 2030, sett i forhold til 2009. De direkte klimagassutslippene fra Færder kommunes egen virksomhet skal reduseres med 90 % innen 2030, sett i forhold til 2009. Det samlede klimafotavtrykket av all virksomhet innenfor Færder kommunes grenser skal reduseres.

Klimaplanen har med over 60 tiltak innenfor en rekke samfunnssektorer, men mange av dem er enten ikke kostnadsberegnet eller forutsatt realisert innenfor budsjett. For at målene skal innfris må det til en breiere forankring administrativt og politisk – og i befolkningen, og sikres nok budsjettmidler, slik flertallet gjorde (mot stemmene til Høyre og FrP) da vi i budsjettet for -23 bevilget 10 millioner kr. til montering av solcellepaneler på kommunale bygg.

Det er en generell erfaring at det «sitter langt inne» å få mer av transporten over fra bil til sykkel og buss – enda dette er noe av det som kunne bidra mest til reduksjon av klimagassutslipp. På den annen side har vi Den interkommunale Greve Biogass med Den Magiske Fabrikken som omskaper avfall og gjødsel til energi, som er et flaggskip for en mer klimavennlig utvikling. Samtidig som en motvirker global oppvarming må Færder gjennomføre tilpassing til de klimaendringene vi allerede har fått merke, eller som vi vet vil komme.

felleslista **Rødt SV** vil:

- 10 millioner til montering av solcellepaneler på tak på kommunale bygg i år må følges opp med årlige bevilgninger. Solpanelanleggene må inkludere mulighet for lagring/batteribank.
- Kommunen skal inspirere husstandene til energiøkonomisering – og til å ta i bruk energi- fra sol – og bergvarme.
- Minimum passivhusstandard legges til grunn for nye kommunale bygg, og alle må tilrettelegges for seinere tilkobling til nær- eller fjernvarmeanlegg.
- Kommunen må etablere et gjenbrukshus (eller en gjenbruksstasjon) for å kunne håndtere mange typer materialer til gjenbruk.
- Forslaget om ny fastlandsforbindelse Ramberg-Smørberg må forkastes – mens den delen av Tønsberg-pakka som handler om kollektiv, sykkel og gange må gjennomføres. (se eget avsnitt med synet vårt på ny fastlandsforbindelse).
- Færder må fortsette å støtte den interkommunale Greve Biogass med Den Magiske Fabrikken som omskaper avfall og gjødsel til energi, og som er et flaggskip for en mer klimavennlig utvikling.

Klimamålet og andre bærekraftmål

I dag har vi både klimakrise og naturkrise. De må ses i sammenheng, men Felleslista aksepterer ikke at alvorlige naturødeleggelser søkes «grønnvasket» gjennom henvisning til klima eller til (det nødvendige) grønne skiftet.

Globalt og lokalt er det de med penger som setter størst klimaavtrykk. En klimakamp som skal lykkes må være sosialt rettferdig. Norge bør derfor innføre «karbonavgift til fordeling» (KAF), der de som ikke forurensar mye får utbetalt penger fra staten som er tatt inn fra dem som forurensar mye.

Felleslista vil at Færder kommune skal vurdere erfaringene fra lokalsamfunn som prøver ut den såkalte «smultringmodellen» (av engelsk doughnut). Den visualiserer hva som skal til for å få til en bærekraftig utvikling økologisk og sosialt.

FASTLANDSFORBINDELSEN: RAMBERG-SMØRBERG ER EN DÅRLIG LØSNING

Felleslista har vært og er fortsatt imot den planlagte fastlandsforbindelsen Kolberg-Ramberg-Smørberg. Den blir ekstremt dyr, men oppfyller likevel ikke målene med en ny forbindelse. Den gir ikke tilstrekkelig avlastning av biltrafikken inn til kanalen og gjennom byen, og vil føre til større samlet kjørelengde. Dermed vil den stå i veien for målet om at økningen i persontrafikken skal tas med kollektiv, sykkel og gange, og føre til at klimaavtrykket vil øke ytterligere. For nødetatene vil omveien om Smørberg bety at denne løsningen heller ikke gir forventet bedring i samfunnssikkerheten. Alle alternativer vil medføre problemer for natur og mennesker i nærmiljøet, men det er spesielt å bruke så mye penger på noe som ødelegger så mye – med store tunnellanlegg og rundkjøringer, og med behov for massive steindeponier, som ved Kolberg-Ramberg-Smørberg-alternativet.

Bompengeforliket som FrP i sin tid fikk til på Stortinget betyr store egenandeler for kommunene. Dette står i motstrid til å løse nødvendige oppgaver i eldreomsorgen, og for barn og unge. Vi er i en økonomisk situasjon der det er vanskelig å kalkulere utbyggingskostnadene, og hvor egenandeler og høye bompenger kommer i tillegg til kraftig vekst i kommunale gebyrer og generell dyrtid.

Felleslista ønsker det billigere og mer klimavennlige østalternativet med parallell kanalbru, og utbedring av ringveien til Frodeåstunnelen. Muligheten for å få gjennomslag for dette ser ikke så gode ut nå, men kan bli det igjen hvis det planlagte alternativet kjører seg fast økonomisk.

“Tjøme-pakka”

Felleslista berømmer velforeningenes grundige arbeid med Tjøme-pakka, som skal bidra til trafiksikkerheten gjennom en kraftig utbygging av gang- og sykkelstier. Felleslista ønsker en alternativ gang- og sykkelsti gjennom Ormelet-bebyggelsen (men ingen ny dagløsning for vei i naturområdet her) og ut til Røssesundbrua. Færder kommune må kraftfullt følge opp gang- og sykkelstisatsingen i Tjøme-pakka overfor fylkesmyndighetene.

GODE OPPVEKSTVILKÅR FOR ALLE!

Landet er rammet av dyrtid og dette påvirker de fleste barnefamilier, også her på øyene. Å la barna utfolde seg med fritidsaktiviteter, gå på SFO ut fjerde klasse og delta på arrangement er noe stadige flere familier må gjøre *vanskelige* prioriteringer for å få til. Økonomisk utjavnende tiltak vil være viktig for å bygge trygge lokalsamfunn hvor alle barn får delta på lik linje.

Det har i siste periode blitt innført flere gode ting for å sikre at barn skal få delta på SFO. Søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO, gratis kjernetid for førsteklasinger på SFO og gratis mat til denne gruppen har bidratt til å heve andelen førsteklasinger i SFO til utrolige 96%. Samtidig ser vi at antallet barn som enda går på SFO i tredje og fjerde klasse går nedover. Det vil

være en viktig prioritering for Felleslista å jobbe for å utvide tilbudet om gratis mat og kjernetid til å gjelde hele SFO løpet. Ordningen skal innføres for alle 2. klassinger i skoleåret 23-24. Høyre vil reversere dette og gjøre ordningen behovsprøvet. Dette vil gi en stigmatiserende effekt.

Muligheten til personlig utvikling og demokratisk deltakelse i et samfunn, er avhengig av at alle har tilgang til grunnleggende kunnskap og ferdigheter. De store økonomiske og sosiale forskjellene i Færder viser seg i tilsvarende sprik i målte skoleprestasjoner. Dette viser at det trengs en utjamning av levekår, men også at dette er en utfordring i skolene og i det enkelte klasserommet.

Psykiske problemer blant barn og unge er utbredt. En av årsakene ligger i et uønsket sosialt press på å være vakker og vellykket. Felleslista mener skolehelsetjenesten må fungere som et lavterskeltilbud for å gi støtte. Vi må videreutvikle BTI-modellen for bedre tverrfaglig innsats rettet mot barn og unge. Skolen må få inn flere yrkesgrupper ved siden av læreren – og motvirke utenforskap. Den nye oppvekstplanen til kommunen har et stort mål om å bidra til å gjøre barn mer robuste. Vi skal ikke bare bekjempe «uhelse», men fremme en samfunnsutvikling som fremmer god helse.

felleslista vil:

- Styrke BTI modellen
- Økt bemanning i PP-tjenesten

For at barna våre skal få gode oppveksttilbud krever det at vi også ser de som jobber i oppvekstsektoren. Tvungen lønnsnemd har hindret lærere i å jobbe for bedre vilkår, og dette kan gjøre at vi mister kompetente lærere. Felleslista vil jobbe mot bruk av tvungen lønnsnemd og har i sist periode fått inn et vedtak i kommunen om at forholdet til lærerne skal forbedres. Dette må vi nå følge opp med handling!

felleslista vil:

- Videreføre og styrke reelt gratisprinsipp i skolen.
- Begrense rapportering og testing i skolene, slik at lærerne får brukt sitt faglige skjønn.
- Gi barn som er født i desember rett til barnehage når de fyller ett år.
- Ha nok ansatte på jobb i barnehagen hele åpningstiden.
- Ta vare på de små barnehagene og med det sikre foreldrene valgfrihet.
- Ha leksefri skole.
- Sikre tilstrekkelig skolehelsetjeneste på alle skolene, og sørge for at miljøteamene opprettholdes.
- Forbedre kommunens forhold til lærerne og gjøre det attraktivt å være lærer i Færder kommune.
- Alle skoler skal ha oppdaterte skolebibliotek med kompetent personale.
- Ha god og tilstrekkelig spesialundervisning.

- Dysleksivennlig kommune for hele familien.
- En sterk og inkluderende fellesskole som favner alle.
- Styrke Fritid Færder som gir et godt tilbud til kommunens ungdom.
- Sikre midler til å utvikle BUA som låner ut fritidsutstyr til barn og unge.
- Bevilge midler til prosjektet sommerjobb hvor kommunen og lokalt næringsliv bidrar til å få unge ut i arbeidslivet.
- Restaurere kommunens lekeplasser og med det gi samlingsplasser for barn og unge.
- Beholde den sterke satsingen på spesialpedagogene.
- Flere yrkesgrupper inn i skoler og barnehager.

HELSE- OG ELDREOMSORG

Helseplanen i kommunen skal være helhetlig og gi trygghet og fra «vugge til grav». (Barne- og ungdomshelse er i dette programmet behandlet over – under oppvekst).

Rekruttere og beholde nødvendig helsepersonell

Kommunesektoren har i dag kritisk mangel på nok kvalifiserte ansatte i mange viktige helse- og omsorgsyrker, og grunnbemanningen i alle typer kommunale helsetjenester er for lav. Det er umulig å løse de problemene dette fører til uten at staten stiller opp med mer ressurser til utdanning og kommuneøkonomi, men Færder må også gjennomføre egne tiltak for å rekruttere og beholde kvalifisert personale. Kommunen må investere i de ansatte for å gjøre det attraktivt å jobbe i kommunehelsetjenesten.

Det er viktig at helsefagarbeidere får tilbud om videreutdanning til å mestre oppgaver de settes til og at de ufaglærte ansatte i tjenesten må få tilbud om formell utdanning og gis mulighet til å ta fagbrev.

Aktive og engasjerte eldre

Veldig mange pensjonister lever i dag et aktivt liv med mosjon, sosial omgang og frivillig arbeid. En kommune som verdsetter og støtter opp om dette, vil ikke bare få flere fornøyde innbyggere, men også være bedre i stand til løse oppgavene sine.

Omsorgsstigen

Eldre er en uensartet gruppe med høyst ulike behov for offentlige tiltak. God eldreomsorg må dekke behovene til folk på ulike funksjonsnivå, og gi støtte på et godt tilpasset og tilstrekkelig nivå. Det er nødvendig med sammenheng i tjenestene, slik kvalitetsreformen «Leve hele livet», tar sikte på. Svikter omsorgen på ett trinn på «stigen», sprer problemene seg til andre trinn. Settes det inn nok ressurser i rehabiliteringen på Helsehuset, blir presset på hjemmetjenesten mindre. Fungerer hjemmetjenesten blir ikke institusjonsbehovet like stort. Det samme hvis det etableres bemannede omsorgsboliger. Mange ønsker å bo hjemme så lenge som mulig, men da

med visshet om andre muligheter den dagen behovet er der. Ivaretagelse av egen helse og planlegging av egen alderdom er helt nødvendig, men det vil også være et kommunalt delansvar gjennom tilrettelegging og ved å bidra til at det fins tilgjengelige arenaer. Sjølystsenterets aktivitetstilbud er for eksempel et svært viktig folkehelseiltak i Færder kommune og må subsidieres.

Noen hjemmeboende vil klare seg godt med et dagtilbud, andre må tilbys en avlastningsplass, eller et langsiktig opphold. Flere vil i et sykdomsforløp ha behov for palliative tjenester og trygg pleie ved livets slutt.

Hovedutfordring: Demensomsorgen

Andelen demente er økende. Det er foreløpig anslått til å bli over 700 demente i Færder i 2025. Det er et stort moralsk ansvar og en økonomisk utfordring å sørge for nok penger og kompetanse til denne sektoren framover. Vi i flertallet vedtok i budsjettet for i år å utvide kapasiteten til å utrede og diagnostisere demens – og må følge opp dette. Det vil trenge flere institusjonsplasser, flere ansatte til å ta seg av det økende antallet med atferdsforstyrrelser og psykiske symptomer (APSD) – og et på mange måter godt dagtilbud må videreutvikles.

Skrøpelige eldre

Antall skrøpelige eldre med sammensatte og komplekse behov øker, og det gjør derfor også kravet til omsorg som er mer tilpasset den enkeltes behov. Koordinering av ulike tjenester i kommunen må sees i et helhetlig perspektiv og skje i samhandling med spesialisthelsetjenesten når spesiell kompetanse er nødvendig.

Ansatte i kommunehelsetjenesten må kunne veilede pasienter og pårørende slik at man kjenner trygghet og egenmestring i enkeltoppgaver og utfordrende livssituasjoner.

Bedre rehabiliteringsprogram

Oppfølgingen av tjenester etter innleggelsen i sykehus skal være sømløse. Rehabiliteringen må ha som målsetting å bidra til å gjenvinne, eller opprettholde funksjons- og mestringsevne. Rehabilitering i hjemmet kan være den beste løsningen for mange, derfor vil et tverrfaglig ambulant tilbud være viktig.

En nøkkel til god eldreomsorg: Ansatte som tør snakke – og politikere som vil høre

Våren 2023 har riksmidia igjen satt søkelys på grove eksempler på omsorgssvikt i den kommunale eldreomsorgen i Norge. I tillegg til imanglende ressurser ligger faren i at ledere i administrasjon og politikk ikke kjenner virkeligheten godt nok. Forsvarlig behandling forutsetter et konstruktivt yringsklima og et trygt arbeidsmiljø, som gir god meldekultur. Terskelen for å melde avvik skal være lav og uønskede hendelser skal inngå i et systematisk forbedringsarbeid. Når det i tillegg er nødvendig å varsle om kritikkverdige forhold, må slike varsler behandles med

det største alvor og ikke forsøkes fortiet. Det er også nødvendig at mottakerne av tjenester og deres pårørende blir hørt. Skal det gjøres kloke politiske beslutninger, er det avgjørende at folkevalgte får bedre innsikt i hvordan det er å «ha skoen på».

Forebygging er den viktigste delen av helsepolitikken

Tilbudene til kommunen skal ha lav terskel for deltagelse og favne dem som har behov for inkludering med mål om å bedre fysisk og psykisk helse. Frivillighetsentralen bidrar sterkt til økt mestring både fysisk og psykisk. Frivillige organisasjoner på mange nivå må gis gode vilkår for drift og aktiviteter som kan være tilgjengelig for alle.

felleslista **Rødt SV** vil:

- At kommunen skal praktisere årsturnus som gjør det mulig med mer heltid. Styrke grunnbemanningen i institusjon og hjemmetjeneste, for å sikre god kvalitet på omsorgen. Den enkelte bruker skal slippe å forholde seg til flere helse- og omsorgsarbeidere enn nødvendig.
- Rekruttere kvalifisert helsepersonell og iverksette tiltak for å unngå stor «turnover», må prioriteres. Det krever en god plan for kompetanseutvikling, stimulering til fagbrevnivå, og til videreutdanning.
- Gi helsepersonell gode og forutsigbare arbeidsforhold og mulighet til å mestre de oppgaver de settes til å gjennomføre.
- At det skal være tilstrekkelig med fysio- og ergoterapeuter til rehabilitering både på institusjoner og i hjem.
- Styrker informasjonen om at en kan få støtte til å bygge om hus til livsløpsstandard.
- Satse på velferdsteknologi.
- Redusere egenandelen på trykghetsalarm.
- Etablere flere bemannede omsorgsboliger.
- Utrede bofelleskap for eldre.
- Forebygge ensomhet.
- Sikre at all mat som leveres fra kommunen er velsmakende og næringsrik.
- Oppmuntre og legge til rette for trening og forebyggende helseaktivitet.
- Frisklivssentralenes rolle må oppgraderes.
- Frivillige organisasjoner og lag oppmuntres til aktivitet og gis stimulans gjennom gode økonomiske tilskudd.

SKATTEPENGENE VÅRE SKAL GÅ TIL GODE TJENESTER – IKKE TIL PROFITT!

I Norge i dag er det bygd opp store private formuer på grunnlag av skattepenger som er blitt bevilget til barnehager, barnevern, flyktningmottak og eldreomsorg. Felleslista er på ingen måte

imot private tjenester i seg selv, og mener ideelle virksomheter og frivillighet kan være et godt supplement til offentlig drift. Det vi vil ha slutt på at skattepengene går til personlig berikelse for noen få velferdsprofitører.

I Færder står kommersielle interesser sterkest i barnehagesektoren. Flertallet av barna går i private barnehager, og flere av dem er kjøpt opp av de store barnehagekjedene. De kommersielle barnehagene er finansiert av det offentlige, men kan spare penger på hvem de gir plass til, eller på de ansattes arbeidsvilkår. De kan etablere en selskapsstruktur som gjør det mulig å sluse fortjeneste fra barnehagedriften til andre deler av virksomheten.

felleslista vil:

- Ikke bruke mer tid og penger på privatisering og konkurranseutsetting av tjenester som i dag er kommunale.
- Være åpen for å ta kommersielle tjenester tilbake til offentlig drift.
- Samarbeide med ideelle aktører, der hvor dette er til det beste for dem det gjelder.

KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER OG OPPDRAGSGIVER

Færder kommune er en kvinnedominert arbeidsplass, der flertallet arbeider deltid. Større stillingsstørrelser og mer heltid er nødvendig både for å heve kvaliteten på tjenestene – og fremme reell likestilling i samfunnet. Felleslista er en varm tilhenger av at Færder nå prøver årsturnus som en viktig metode for å få opp tempoet i utvidelsen av stillingsstørrelser – og andelen på heltid.

I dag er det et stort problem med å skaffe nok kvalifisert arbeidskraft – særlig i en del helse- og omsorgsykker. Dette gjør det enda viktigere å tilby gode lønns- og arbeidsvilkår. Økonomisk trenger kommunene mer drahjelp fra en søkkrik stat. Samtidig er det nødvendig å snu en utvikling med økende lønnsforskjeller innad i kommunen. Det kan ikke lenger være slik at de overlegent største kroneøkningene går til dem som tjener mest!

Kommunene må også legge til rette for at flere som i dag er utenfor arbeidslivet får mulighet til å ta jobb, og det er spesielt viktig at det er mulig for flere unge å komme inn i arbeidslivet gjennom lærlingeordningen o.a. Selv om det er knapphet på folk til å gjøre arbeidet nå er det fortsatt riktig å jobbe for mer deling av arbeid, slik at arbeidstida kan settes ned.

Felleslista SV/Rødt jobber for et tillitsbasert arbeidsliv. Da må unødvendig kontroll og detaljregulering erstattes med tillit til at faglig utdannede kan ta gode avgjørelser. Samtidig må kulturen være slik at svakheter blir rettet opp gjennom avvikssystemet, og at det skal være trygt å varsle for dem som finner dette nødvendig. Det er essensielt at kommunen som arbeidsgiver anerkjenne betydningen av sterke og selvstendige fagforeninger og deres arbeid for å tydeliggjøre medlemmenes interesser. Trepertssamarbeidet må videreutvikles med de tillitsvalgte i en sentral rolle.

I offentlig virksomhet er det helt nødvendig å ta de etiske retningslinjene på alvor – for å unngå inhabilitet, kameraderi og korrupsjon. Det er riktig å varsle om forhold som ikke tåler dagens lys, og alle varsler må følges opp på en forsvarlig måte.

Det er problematisk at arbeidsgiverorganisasjonen KS fører en utfordrende politikk overfor lærerne. Dette fører til stor frustrasjon og sterk svikt i rekrutteringen til lærerutdanningen. Færder må vise i praksis at vi ikke er tjent med dette.

Færder kommune er en stor oppdragsgiver for selskaper i byggebransjen og i andre bransjer der det har vært et stort problem med sosial dumping. Kommunen har (inspirert av Skiensmodellen/Telemarksmodellen/Oslomodellen) vedtatt et regelverk som skal bidra til å stoppe useriøse arbeidsgivere, og det rødgrønne stortingsflertallet har lagt begrensninger på bemanningsbransjen. Nå må kommunen skjerpe kontrollen med at lov- og regelverk blir fulgt opp, og det må rapporteres på dette overfor kommunestyret.

Faren for sosial dumping er også et viktig argument for at Felleslista Rødt/SV ikke vil privatisere eller konkurranseutsette kommunale tjenester.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Bygge på erfaringene som nå høstes med årsturnus i Færder, og gjøre årsturnus til det vanlige overalt i kommunen hvor det arbeides vakter.
- Sikre faglig forsvarlige tjenester gjennom å styrke grunnbemanningen.
- Ta inn lærlinger i alle tjenester der det er mulig.
- Si nei til sosial dumping, videreutvikle «verktøykassa» for å unngå dette – og skjerpe kontrollen. For å få skjenkebevilling må søker kunne dokumentere at lønns- og arbeidsvilkår er tariffmessige.
- Ha faste kommunalt ansatte vikarer framfor å gjøre seg avhengig av eksterne innkjøp av tjenester.
- Vise måtehold i lederlønninger. Ikke gi prosenttillegg til dem med høye lønninger.
- Sikre en kultur for tilbakemeldinger og kritikk, slik at avviksmeldinger, bekymringer og varslinger blir tatt på alvor
- Ansette mennesker med arbeidsbegrensninger i kommunen, sikre individuell tilpasning og fleksible arbeidsforhold etter behov.
- Få slutt på den konfronterende linje KS fører mot lærerne. Kompensere de organiserte lærerne i Færder for at de blei fratatt fem måneders lønnsøkning i 2022.
- Gjennomføre et avgrenset forsøk i helse- og omsorgssektoren med 6- timers arbeidsdag.

SOSIALPOLITIKK MOT FORSKJELLS-FÆRDER

De økonomiske og sosiale forskjellene er større i Færder enn i Vestfold og Norge for øvrig. Færder har også mange unge utenfor både arbeidsliv og utdanning (12 % i 2022). Strømpriskrise, renteøkning og generell dyrtid gjør at de som har dårlig råd fra før, får det enda vanskeligere. De økonomiske forskjellene fortsetter å vokse, selv om vi har fått gjennom noen fornuftige vedtak for å redusere dem – sist at barnefamilier som mottar sosialstøtte også skal ha rett på barnetrygd.

For arbeiderbevegelsen har det alltid vært et grunnleggende krav at alle som kan arbeide skal ha mulighet til det, men den såkalte «arbeidslinja» er noe annet. Den har siden tidlig 90-tall blitt brukt til å begrunne kutt eller stillstand i sosiale ytelser. Tankegangen er at syke og uføre blir mer motivert til å jobbe om de har dårlig inntekt – stikk motsatt av de rike og velstående som alltid synes de fortjener enda mer for å yte «sitt beste». Det trengs et oppgjør med tankegangen bak «arbeidslinja», slik denne er blitt praktisert siden begynnelsen av 90-tallet.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Øke satsene for sosialstøtte – ut over statens normer!
- At folk ikke skal bli tvunget til å gi fra seg alt de eier for å kunne motta sosialhjelp!
- Bygge videre på positive erfaringer Færder har med kvalifiseringsprogram (KVP) – og være villig til å utvide de økonomiske rammene for dette.

Mange av dem med dårligst råd har også stor gjeld – med lånebetingelser som det er vanskelig å følge opp. I dag har Færder ikke mer enn til sammen 1,4 stillinger som gjeldsrådgivere.

felleslista **Rødt SV** vil:

- At kommunen satser sterkere på gjeldsrådgiving!

EN ANNEN BOLIGPOLITIKK

Færder trenger en ny boligpolitikk. Vi kan ikke godta at det blir slik at bare velstående får råd til å bo her. Isteden trenger vi en differensiert boligutvikling, som ivaretar behovene til innbyggere i mange ulike situasjoner.

I dag er det et ekstremt misforhold i Færder, med få leiligheter og mange husstander med en eller to personer. De fleste leilighetene har et høyt prisnivå – og kan bli for dyre selv for dem som har eget hus å selge. Når et areal blir definert som «boligområde» i kommuneplanens arealdel, så blir det i dag gjerne kjøpt «på rot» av eiendomsutviklere og entreprenører. De utvikler de nye byggeområdene etter målet om størst mulig fortjeneste, og det presser opp prisnivået. I motsetning til dette vil Felleslista at kommunen selv skal stå for mer av reguleringsplanlegging og av tomteutvikling, før videresalg til utbyggerne («Sandnesmodellen»).

Da er det mulig å få til et mer differensiert prisnivå, og stille krav om at en del av boligmassen settes av til bestemte grupper.

En tredje boligsektor – utenfor det kommersielle boligmarkedet

Felleslista vil at Færder utvikler en «tredje boligsektor» utenfor det kommersielle boligmarkedet. Kommunen har god tilgang på kommunal grunn som er egnet, og kan samarbeide med borettslag, og med Husbanken. En «tredje sektor» kan organiseres på ulike måter. Det kan for eksempel bygges rimeligere boliger beregnet på førstegangsetablerende. Når disse selger tilbake til borettslaget får de samme pris som de kjøpte for - pluss kompensasjon for vedlikehold og generell prisstigning i samfunnet. Ved en modell for «fra leie til eie», kan en først kjøpe seg inn med en mindre andel – og så utvide denne samtidig som leiene senkes. Det er vedtatt at en skal prøve noe liknende i et felt på Roppestadkollen, men nå er det på tide å følge opp i praksis.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Øremerke noen boliger for unge i etableringsfasen – i nye boligfelt.
- At alle nye boliger skal ha universell utforming – og livsløpsstandard.

Kommunale utleieboliger og boligsosial plan

Det trengs langt flere kommunale utleieboliger. Leiepris fastsettes i dag etter prinsippet om “gjengs leie”, dvs. markedsleie i det aktuelle området, og forutsetningen er at de som har dårlig råd skal søke sosialhjelp hvis de må.

felleslista **Rødt SV** vil at:

- Prisfastsetting ut fra “gjengs leie” avvikles.
- Leieprisen fastsettes på et nivå en anser at leietaker kan betale, UTEN å måtte søke sosialhjelp.
- Leietaker skal ha botrygghet, ved at det gis langsiktige leiekontrakter.
- Det bevilges tilstrekkelige midler til at drift og vedlikehold kan utføres forsvarlig.

Kommunen skal vedta en ny boligsosial handlingsplan i 2024. Her må det gjøres opp status for boligsituasjonen for en rekke ulike grupper med særskilte behov – og bestemmes hva som skal til for at alle skal ha en boligstandard på et akseptabelt nivå.

KULTUR OG IDRETT

Færder har et rikt kulturliv og en idrettsbevegelse på tvers av religion, alder og sosial bakgrunn. Det styrker identitet og tilhørighet, skaper trivsel og er forebyggende. I disse urolige tider er det ekstra viktig med kultur og idrett for å sikre innbyggerne, spesielt våre barn og unge trygge rammer. Felleslista ser det som en viktig oppgave å støtte opp om kunst, kultur og idrett, fordi

det gjør kommunen til et godt sted å vokse opp for folk med ulik bakgrunn. Da må kostnadene for å delta reduseres, slik at alle barn og unge har mulighet til å være med i organiserte aktiviteter i dagens forskjells-Færder.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Redusere deltakeravgiften og utvide tilbudet i kulturskolen, for å få ned ventelistene, slik at flere kan delta.
- Legge til rette for lån av lokaler til lag og foreninger, slik at de har egnede øvingslokaler i skoler og andre bygninger som kommunen eier.
- Praktisere mer samarbeide mellom kulturskolen og kommunens barnehager.
- Sikre ferietilbud som «Aktiv sommer» og «Ferie for alle» til barn og unge i samarbeid med ideelle organisasjoner i Fritid Færder.
- Idrettsforeninger som får kommunal støtte, forplikter seg til å ha tilbud til barn, uavhengig av barnets ferdigheter.
- Videreføre ordningen med Færder Fritidskasse som gir flere barnefamilier mulighet til å delta i kultur og idrett uavhengig av inntekt.

Nøtterøy kulturhus

Nøtterøy kulturhus er blitt en viktig kulturinstitusjon i distriktet, og må sikres videre støtte. Det satses på et bredt spekter av arrangementer for mennesker i alle aldre. Lokale aktører må gis større tilgang til kulturhuset, og mulighet til å låne kulturhuset gratis en gang i året.

Tønsberg og Færder bibliotek

felleslista **Rødt SV** vil:

- At biblioteket fortsette å øke satsingen på å være en møteplass, kulturformidler og debattarena.
- At biblioteket skal være en sentral arena for tiltak som fremmer integrering.
- Opprettholde eget bibliotek på Tjøme, som en viktig kulturinstitusjon og møteplass.

Kulturarv

Felleslista er aktive pådrivere for å bevare kulturarv; kulturminner, bygninger og bygningsmiljø med et kulturelt, historisk og estetisk særpreg. Gjennom bevisstgjøring av hvilke verdier og kvaliteter som finnes, vil vi arbeide målrettet for å ta vare på Færders egenart som kystkommune, og sikre en god utvikling forankret i historien.

felleslista **Rødt SV** vil:

- Verne Nøtterø haveby som kulturminne, og ta hensyn til dette ved videre utbygging.
- Følge opp om Kulturminneplanen som ble vedtatt i 2020, slik at framtidige generasjoner sikres tilgang til kulturarven.

- Støtte nasjonalparksenteret på Verdens Ende.
- Samarbeide med alle de verdifulle lokalhistoriske miljøene.

Investeringer

felleslista vil:

- Få fortgang i bygging av allaktivitetshus på Tjøme.
- Bygge interkommunal svømmehall ved siden av den gamle – så snart kommunene har råd til det.
- Praktisere likhet for loven i strandsonen. Bidra til «overbygg» på Maier Arena

FÆRDER I VERDEN

Noen ganger får internasjonal politikk direkte konsekvenser for kommunepolitikken. Russlands angrepskrig mot Ukraina har brakt et stort antall flyktninger også til vår kommune, og stilt Færder overfor utfordringer som vi har taklet godt. Medlemskap i EØS og ACER har bidratt til et strømregime der den krafta som før gjorde at vi kunne bygge landet, er blitt en vare der prisen bestemmes av skyhøye energipriser i EU.

Høyreekstremismen er på frammarsj mange steder i Europa, og også hos oss må vi skape en sterkere motkraft.

I miljøpolitikken fortsetter Felleslista «å tenke globalt – og handle lokalt!».

felleslista vil:

- Fortsette å bosette de ukrainerne som har flyktet fra krigen, og være åpen for å ta imot flyktninger fra andre områder, og inkludere disse.
- Si nei til EU/EØS, og ACER. Utfordre handlingsrommet for en annen strømpolitikk i EØS – og melde oss ut når det blir klart for flere at avtalen hindrer oss i å ta tilbake nasjonal kontroll over strømpolitikken – med makspris og toprissystem.
- Vise aktiv motstand mot rasistiske handlinger, hatefulle ytringer og høyreekstreme organisasjoner. Bidra til å finansiere forslagene til tiltak i den nylig vedtatte «Handlingsplan mot hatefulle ytringer, radikaliserings og voldelig ekstremisme.»
- Foreslå boikott av israelske varer fra okkupert Palestina.
- Innfri internasjonale klimaforpliktelser, og følge opp naturavtalen fra Montreal.

EN AKTIV POLITIKK OVERFOR DE SENTRALE MYNDIGHETENE

I kommunepolitikken må vi hele tida forholde oss til det som blir bestemt av rikspolitikkerne – både lov- og regelverk og økonomiske rammer. Partiene i Felleslista arbeider for å påvirke den statlige politikken gjennom gode kanaler til stortingsgruppene våre, og Felleslista arbeider også for at Færder kommune som sådan skal vise holdning i viktige spørsmål som angår oss, og vise de sentrale myndighetene «hvor skoen trykker». Uten større økonomiske overføringer fra staten

er det mye av det vi ønsker å få til i kommunen som blir svært krevende å få til. Skal vi få til en helt nødvendig nitrogenrensing av kloakken til Oslofjorden, bør staten bidra. Skal vi fortsette å motarbeide ytterligere privatisering av strandsonen er det avgjørende at høyrekreftene ikke når fram med å forandre lover og forskrifter i disfavør av allemannsretten og naturmangfoldet.

Ikke tida for å innføre eiendomsskatt

Så lenge situasjonen for folk flest er preget av høye strømpriser, generell dyrtid og store kommunale gebyrøkninger, ønsker ikke Fellestida å innføre eiendomsskatt. Ingen partier kan imidlertid med handa på hjertet garantere at det ALDRI blir aktuelt med eiendomsskatt i Færder.

FELLESLISTAS VIKTIGSTE GJENNOMSLAG I PERIODEN 2019-2023

1. Fått gjennom seksårig prosjekt med fjerning av ulovlige stengsler i strandsonen.
2. Forhindret utbygging på Randineborg – HELE stranda sikret for allmennheten.
3. Vunnet en rekke slag i kampen for strandsonen – og mot ulovligheter.
4. Familier som mottar sosialstøtte får beholde barnetrygden.
5. Søskenmoderasjon på tvers av skole og barnehage – etter seks års kamp!
6. Fått flertall for å gå imot de naturødeleggende vindturbinanleggene Vidar og Skaga, og bidratt mye til å stoppe Skaga!
7. Det lages reguleringsplan for Håøya.
8. Fått med et enstemmig kommunestyre på at KS må slutte å konfrontere lærerne!
9. Utbygging – ikke nedlegging av Tjøme ungdomsskole.
10. Reddet Støyten gård fra nedlegging – et viktig dagtilbud i demensomsorgen.
11. Utvidet ordningen med gratis skoleskyss. Bestillingsbuss (for eldre) på tvers av Nøtterøy.
12. Fått flertall i kommunestyret for høringsuttalelse om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for mennesker med funksjonsnedsettelse, som vil innfri menneskerettigheter og utvide ordningen.

Listekandidater for valget 2023

Kandidatnr.	Navn	Fødselsdato
1	Tone Evy Kalheim	1950
2	Jørn Magdahl	1950
3	Robert Ibsen Voith	1964
4	Marit Karlsnes	1957
5	Merete Nielsen	1986
6	Elsa Yvonne Wiik	1947
7	Hild Helgesen	1975
8	Ellen Bering	1950
9	Øivind Andersen	1957
10	Ståle Thorkildsen Fjeldstad	1969
11	Noralf Ronthi	1967
12	Marianne Store	1977
13	Trond Rasmussen	1950
14	Nina Gustavsen	1961
15	Mirvat Yassin Mohamed Ismail	1975
16	Ellen Horn Langeland	1956
17	Dag Ingvaldsen	1953
18	Niklas Skovly	1971
19	Britt Peggy Rognan	1959
20	Nicholas Johannessen	1967
21	Astrid Gundersen	1946
22	Helge Emanuel Johansen	1979
23	Steffen Torp	1960
24	Anniken Øya	1969
25	Natalia Mariel April Skaar	1999
26	Eli Katrine Lyssand	1964
27	Anna Gjertsen	1990
28	Mats Grorud	1976
29	Pernille Moen Hesselberg-Meyer	1968
30	Arne Aronsen	1951
31	Linda Helen Strøm	1977
32	Ivar Johansen	1942
33	Harald J. Skagen Ekeli	1971
34	Ingrid Isabelle Laurent	1955
35	Bent Hagberg-Olsen	1975
36	Mona Grete Storli	1939
37	Ahmad Darwish	1978
38	Sven Johansen	1961
39	Vigdis Gro Vigrestad	1954
40	Per Fredrik Velde	1944
41	Gry Dillan	1954
42	Øystein Anders Wiik	1952
43	Mimmi Ta Gjertsen	1990
44	Bernt Brinck-Johnsen	1946
45	Søren Lindstrøm	1948